

КАХОВСЬКА ТРАГЕДІЯ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ ХЕРСОНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ГРОМАДИ

Результати соціологічного дослідження громадської
думки мешканців
Херсонської міської громади

Дослідження проведено БО «Фонд громади міста Херсон «Захист» в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Зміст продукту є винятковою відповідальністю Pact та його партнерів і не обов'язково відображає погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду США.

Відтворення та використання будь-якої частини цього продукту в будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання або використання будь-яким іншим способом з обов'язковим посиланням на джерело.

КАХОВСЬКА ТРАГЕДІЯ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ ХЕРСОНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ГРОМАДИ

Результати соціологічного дослідження громадської думки мешканців Херсонської міської громади

Методологія дослідження. Дослідження проведено на базі онлайн-панелі мешканців Херсонської міської громади старше за 18 років – як тих, хто залишився в Херсоні, так і тих, хто виїхав з міста після 24 лютого 2022 року, користувачів інтернету. Вибірка (N=482) сформована на основі демографічних показників станом на 1 січня 2022 року. За таких показників похибка дослідження не перевищує більше 4,5% з вірогідністю 0,95. Ми не маємо офіційних даних щодо міграцій херсонців, тому не можемо оцінити представленість у вибірці респондентів за цією ознакою, проте існують підстави вважати, що співвідношення у вибірці респондентів, які залишились в громаді є більшим, ніж у реальності, що може впливати на результати дослідження¹.

Термін дослідження: Дослідження проведено у період з 7 по 30 липня 2023 року

Замовник дослідження: Фонд громади міста Херсон «Захист»

Виконавці дослідження: Сінаюк Олег (ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, директор), Микола Гоманюк (Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України, голова), Ігор Даниленко (ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, аналітик)

---

¹ Дослідницька група продовжує роботу над збільшенням та вдосконаленням онлайн-панелі мешканців Херсонської міської громади з метою її максимального наближення до показників генеральної сукупності і запрошує усіх херсонців долучитися до панелі. Це можна зробити за посилання: <https://lemur.ua/sign-up>

ВИСНОВКИ

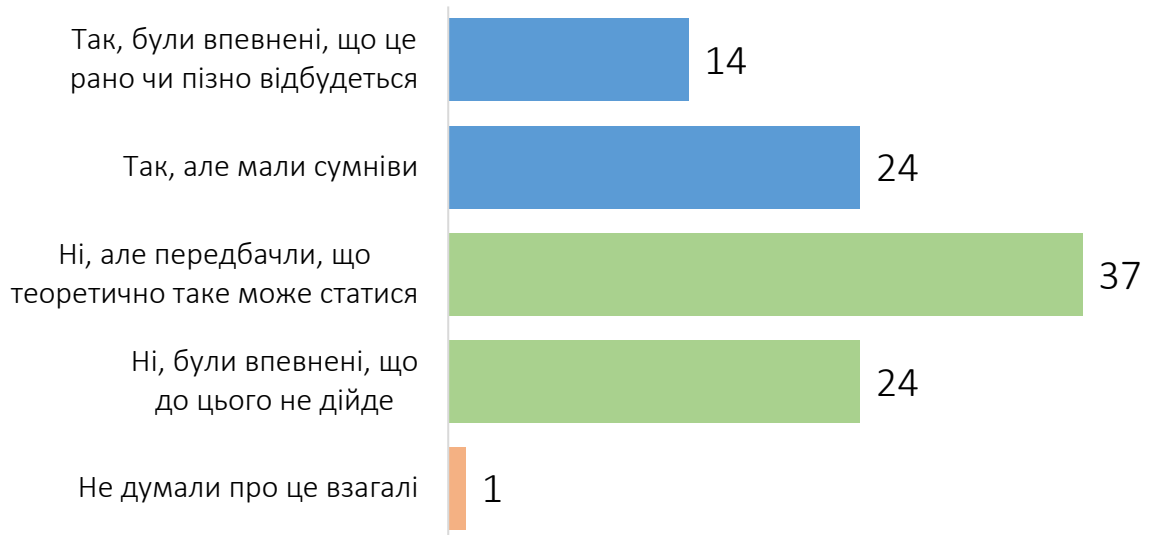

- Хоча вірогідність підриву Каховської ГЕС протягом довгого часу обговорювалася у ЗМІ більшість херсонців (61%) не очікувала (принаймні практично) такого розвитку подій. Більшість херсонців дізнавався про перебіг подій з соціальних мереж (75%), 35% – з офіційних джерел інформації.
- 43% родин херсонців заявили, що вони або хтось з членів їх родини постраждали від несподіваної повені. Серед матеріальних втрат на першому місці – постраждалі дачі (46%), на другому – житло в Херсоні (35%). Майже половина (45%) опитаних пережила стрес та психологічне напруження. Лише 2% постраждалих встигли вивезти речі зі своїх будинків, а 10% вдалося забрати лише саме необхідне
- 91% постраждалих, на думку опитаних, зіткнулися з необхідністю відбудовувати постраждале житло, 79% змушені були шукати нове житло, 76% зіткнулися з потребою очищення та знезараження житла.
- Каховська трагедія викликала чергову хвилю евакуації з Херсону. За даними нашого опитування місто залишило 16% херсонців.
- Більшість херсонців не залишилися осторонь біди. 69% опитаних допомагали постраждалим як могли – чи практично долучаючись на місці, чи жертвами дистанційно. Відповідно, найвищою була оцінка дій волонтерів, які прийшли на допомогу постраждалим. 90% опитаних дали оцінки «5» та «4» по п'ятибальній системі діям волонтерів в Херсоні під час повені. На другому місці (69%) була оцінка дій Державної служби з надзвичайних ситуацій, на третьому (46%) – херсонських поліцейських
- Що зараз зверху у рейтингу потреб постраждалих? З великим відривом – це техніка та спецзасоби для обробки приміщень (51%) та засоби для знезараження та обробки осель (49%). Також опитані вважають, що постраждалі потребують понад усе цільової допомоги на будівельні матеріали (71%), грошової допомоги (67%) та готових будівельних матеріалів (65%).
- Більшість херсонців (82%) вважає, що органи влади повинні мати розроблений заздалегідь план дій для потенційних загроз.

ОДНОМІРНИЙ РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДЕЙ

ОЧІКУВАННЯ НАПЕРЕДОДНІ ТРАГЕДІЇ

Одномірний розподіл відповідей на запитання:
**Підрив Каховської ГЕС став справжньою трагедією для Херсона та України взагалі.
Скажіть, будь ласка, чи очікували Ви такого розвитку подій?**

НАСЛІДКИ ТРАГЕДІЇ ДЛЯ ХЕРСОНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ГРОМАДИ

Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Чи постраждала Ваша сім'я від підриву Каховської ГЕС?

Одномірний розподіл відповідей на запитання:

Якими самими були наслідки підриву дамби Каховської ГЕС для вашої родини?

ІНШЕ (9%)²:

- *Наша квартира знаходиться на 2 поверсі, і вода до нас трохи не дійшла, був затоплений перший поверх. Але у нашій квартирі (у нас кутова квартира) повідходили шпалери, на підвіконнях чорний грибок, відчувається сморід і якась суцільна волога. Але саме страшне, що постраждав повністю весь будинок. У підвалі і досі стоїть вода – близько 20 сантиметрів. Весь будинок опинився у тріщинах і дірах. Повністю все мокре. А там де висихає – поміж цеглою сиплеться пісок, сиплеться весь будинок. Здається, що він більш непридатний для житла. Жити у ньому небезпечно.*
- *Була затоплена розподільча електрична підстанція. Більше місяця живемо без електрики та надії на її повернення у найближчі тижні.*
- *Затоплене та знищене обладнання приватного підприємства.*
- *Затоплений гараж в кооперативі Корабел-4.*
- *Затоплені гаражі, машина, човен.*
- *Затоплені господарські будівлі і підвали в межах Херсона.*
- *Затоплено місце роботи.*
- *Квартира, дача, гараж мого свата затоплені.*
- *Ми лишилися усього майна, від будинка залишилися коробка і криша.*
- *Мій катер забрала течія, до сьогодні я не знаю, де він.*
- *Моє житло в Херсоні було зруйновано.*
- *Мої близькі родичі втратили житло в Голій Пристані.*
- *Підтопило наш багатоповерховий будинок на Острові, немає світла та опалення.*
- *Постраждали замовники наших послуг. Менше замовлень. Менше грошей. Добробут наших замовників — наш добробут.*
- *У мого сина затопило хату на лівобережжі.*

² Тут і далі збережена оригінальна лексика респондентів

Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Які проблеми херсонців, спричинені затопленням, виникли, на Вашу думку, у мешканців
Херсона внаслідок підриву Каховської ГЕС?

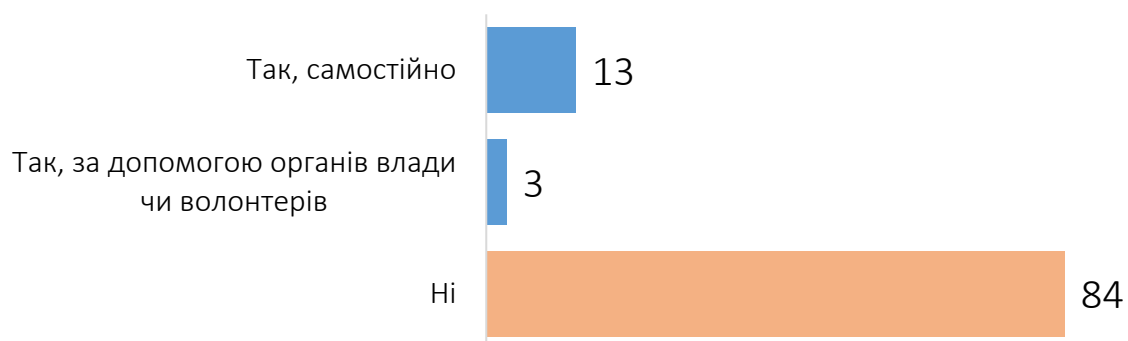
Інші відповіді (5%): відновлювати машини, човни, гаражі, причали; вивіз сміття, якого дуже багато з підтоплення будинків; вивіз пошкодженого майна; відновлення електропостачання; проблеми з реєстрацією документів прав власності на нерухоме майно у ЦНАП; фінансова допомога; потрібні гроші на відбудову; нестаток коштів на життя; необхідність купувати нові речі, побутову техніку, посуд тощо; необхідність стояти за паперовими довідками у чергах під постійними обстрілами; відсутність безкоштовної послуги ксерокопіювання документів для отримання довідок; оформлення паперів для тих хто служить або виїхав (бюрократія); пошук експертів, які можуть оцінити матеріальні втрати; пошук можливості вижити без роботи, без допомоги; приборкувати стреси, психологічні розлади та важкі хронічні хвороби, що ускладнилися тощо.

ЕВАКУАЦІЯ ТА ДОЛУЧЕННЯ ДО РОБОТИ З ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ ТРАГЕДІЇ

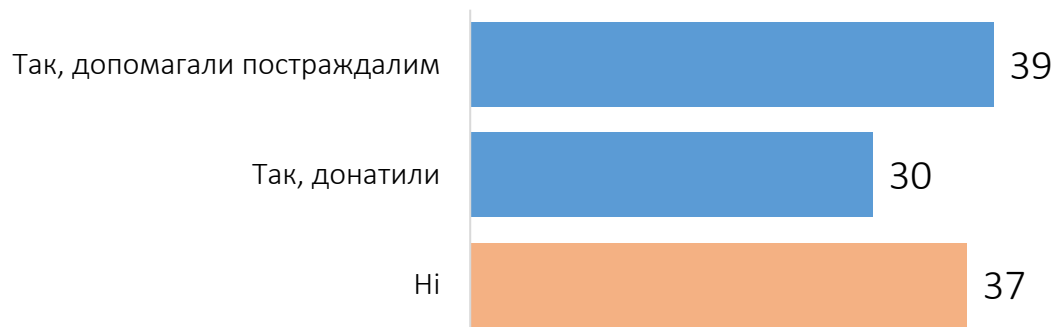
Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Чи встигли ви евакуювати Ваше майно?

Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Чи евакуювалися ви з Херсона чи хтось з членів Вашої сім'ї після підриву Каховської ГЕС?

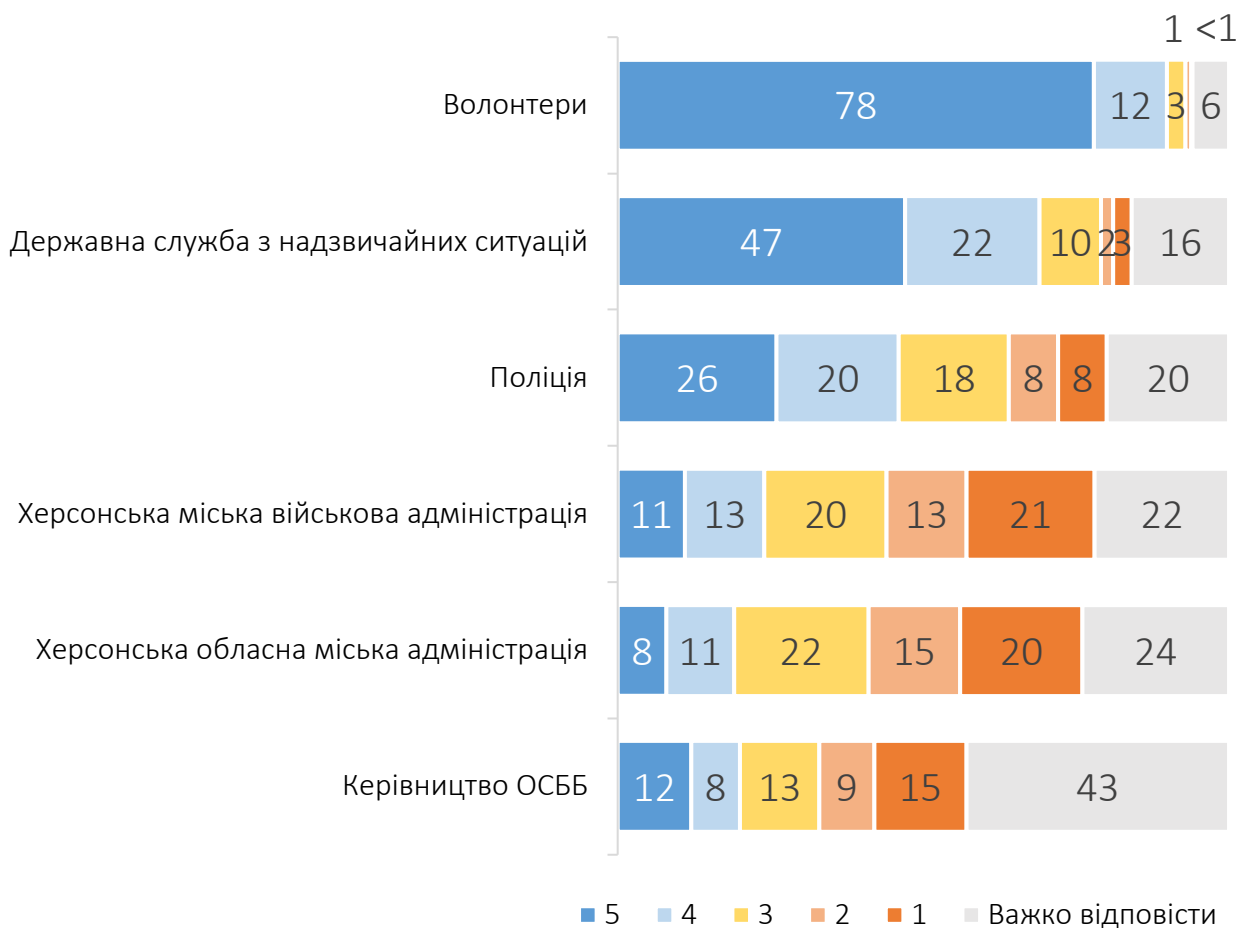
Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Чи долучались ви до ліквідації наслідків підриву ГЕС?

ОЦІНКА ДІЙ РІЗНИХ ІНСТИТУЦІЙ ПО ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ ПІДРИВУ КАХОВСЬКОЇ ГЕС У ХЕРСОНІ

Одномірний розподіл відповідей на запитання:

Оцініть, будь ласка, за п'ятибальною системою, де 5 – це найвища оцінка, а 1 – найнижча, дії наступних інституцій щодо ліквідації наслідків підриву Каховської ГЕС у Херсоні (0 – не можу оцінити):

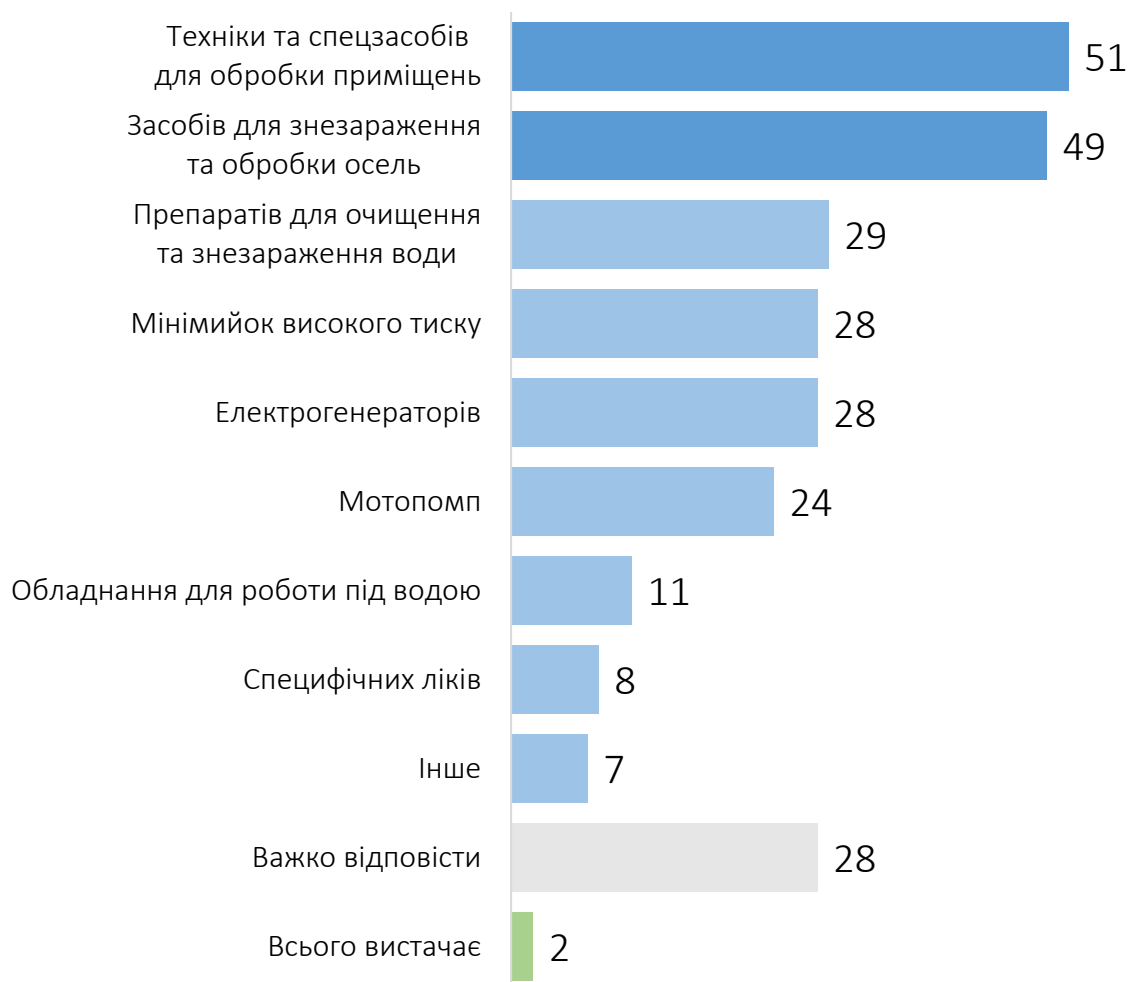

ПОТРЕБА В РЕСУРСАХ

Одномірний розподіл відповідей на запитання:

Якого обладнання та яких матеріалів, необхідних для ліквідації наслідків підриву Каховської ГЕС, зараз найбільше бракує у Херсоні?

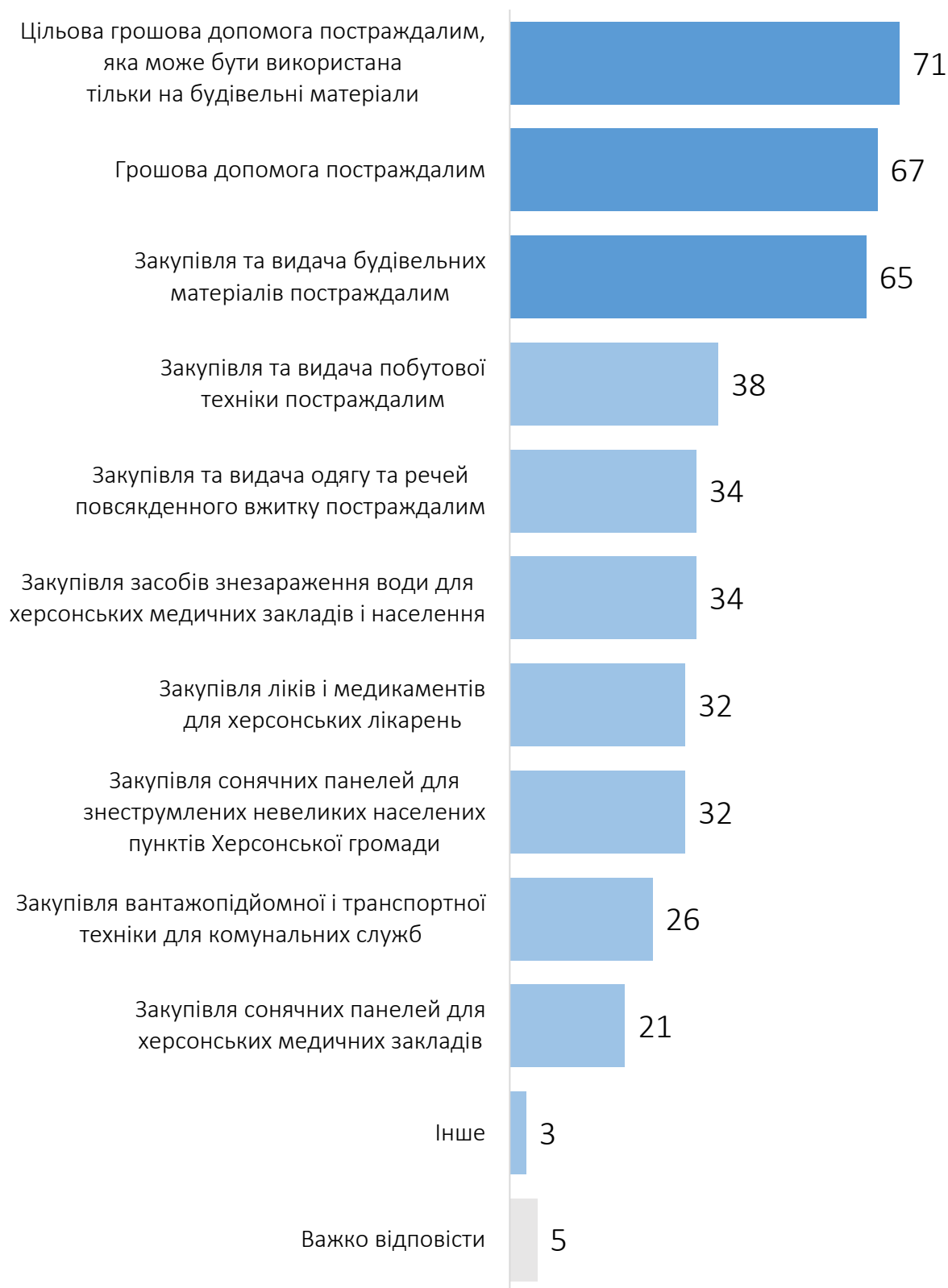

Інші відповіді (7%):

Бракує фізичної та матеріальної допомоги від ОВА; будівельні матеріали — цемент, шпаклівка, вікна тощо; електроприлади — чайники, плити, холодильники, пральні машини, мікрохвильові печі тощо; ліхтарі та павербанки; потрібні посуд, меблі, постіль тощо; транспорт для вивезення сміття з затопленого житла; інвентар для прибирання — віники, лапати, садові тачки, відра тощо; протигрибкові рідини; бракує людей для допомоги з прибиранням; наявність електропостачання; осушувачі повітря, гармати і вентилятори для просушки будинків тощо.

Одномірний розподіл відповідей на запитання:

Куди, на Вашу думку, потрібно у першу чергу спрямувати кошти (бюджетні, донорські, благодійні тощо), виділені чи зібрані для ліквідації наслідків цієї трагедії?

Одномірний розподіл відповідей на запитання:

Що, на Вашу думку, треба передусім врахувати органам влади, щоб діяти у разі інших надзвичайних ситуацій?

Інші відповіді (7%): мати потрібне обладнання; налагодити взаємодію з громадою; не керувати з кабінету, а жити одним життям зі своїми містянами, знати їхні проблеми, цінувати кожного херсонця; говорити правду одразу після надзвичайної ситуації; жити і працювати в Херсоні, а не в Миколаєві; змінити очільника ОВА; мати відповідальність перед людьми; мати совість; менше красти бюджетних коштів і більше думати про людей; не займатися тим, що не на часі — перейменування вулиць, висадження нових дерев та клумб; встановити по площі міста і в селах укриття, підготовка для них утеплення та павербанків; не піаритися на горі людей і не красти гуманітарну і кошти, призначені для постраждалих; розробити план евакуації маломобільних мешканців, в тому числі людей з інвалідністю; розповсюджувати інформацію про допомогу через SMS повідомлення; створити оперативні групи, які в короткий проміжок часу зможуть відпрацювати в найбільш небезпечних ділянках; допомогти з евакуацією людей до початку активної фази лиха; хоча все стається несподівано, але необхідно щоб проводились тренування громадянської оборони, і не для галочки, а по справжньому, бо коли люди панікують і не знають що робити то жертв може бути значно більше; швидким сповіщенням могли займатися патрульні на автомобілях, що мають гучномовець (під час затоплення жодного сповіщення про евакуацію не було) тощо.

ІНФОРМУВАННЯ

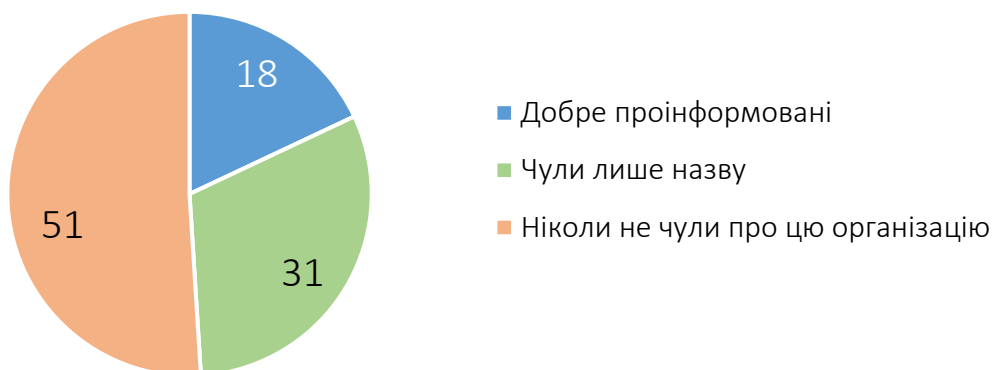
Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Звідки ви отримували під час затоплення необхідну інформацію, інструкції, як поводитися в цій ситуації?

Інші відповіді (4%): бачив сам; від військових ЗСУ та ДПСУ; від ДСНС; від волонтерів, які допомагали ліквідувати наслідки; дію завжди на власний розсуд.

ЗНАЙОМІСТЬ З ФГМХ «ЗАХИСТ»

Одномірний розподіл відповідей на запитання:
Чи знайомі ви з діяльністю Фонду громади міста Херсон "Захист"?

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОРТРЕТ РЕСПОНДЕНТІВ

Стать

Жіноча	57
Чоловіча	43

Вік

18-29	14
30-44	31
45-59	26
60+	29

Зайнятість

Працюють на державному чи комунальному підприємстві / установі / організації	22
Пенсіонери	22
Безробітні, зайняті домашнім господарством, доглядом за дітьми	20
Працюють за наймом у приватній компанії / підприємстві / організації	13
Підприємці	5
Фрилансери, самозайняті	5
Волонтери	5
Студенти	2
Інше	6

Місце проживання до 24 лютого 2022 року

м. Херсон	97
Інші населені пункти Херсонської громади	3

Місце проживання зараз

В Україні	37
За кордоном	11
Не переїжджали після 24.02.2022	52

У якій області проживають ті, хто змінювали місце проживання після 24.02.2022

Херсонська	12
Одеська	6
м. Київ	3
Миколаївська	3
Київська	2
Тернопільська	1
Рівненська	1
Хмельницька	1
Івано-Франківська	1
Черкаська	1
Вінницька	1
Дніпропетровська	1
Львівська	1
Волинська	1
Житомирська	1
Кіровоградська	<1
Харківська	<1
Закарпатська	<1
Полтавська	<1
Разом	37

У якій країні проживають ті, хто змінювали місце проживання після 24.02.2022

Польща	2
Німеччина	2
Грузія	1
Інші країни (менше 1%)	6
Разом	11